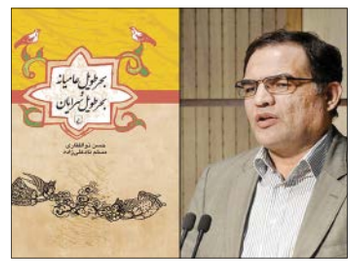
خبر

آخرین کتاب حسن ذوالفقاری منتشر شد

کتاب «بحرطویل عامیانه و بحرطویل سرایان» اثر حسن ذوالفقاری و مسلم نادعلی‌زاده به‌تازگی توسط انتشارات ققنوس منتشر و راهی بازار نشر شده است.

حسن ذوالفقاری، پژوهشگر، استاد ادبیات و زبان فارسی دانشگاه که ۱۸ تیر امسال درپی ایست‌قلبی درگذشت آثار و تالیفاتی درباره زبان فارسی، فرهنگ پهلوانی و جوانمردی در ایران باستان و ایران پس از اسلام، اشعار و متون نسخ خطی، عاشورا، ضرب‌المثل‌ها، فرهنگ‌عامه، اشتباهات رایج زبان نگارش و ویرایش صحیح و ... را در کارنامه دارد.

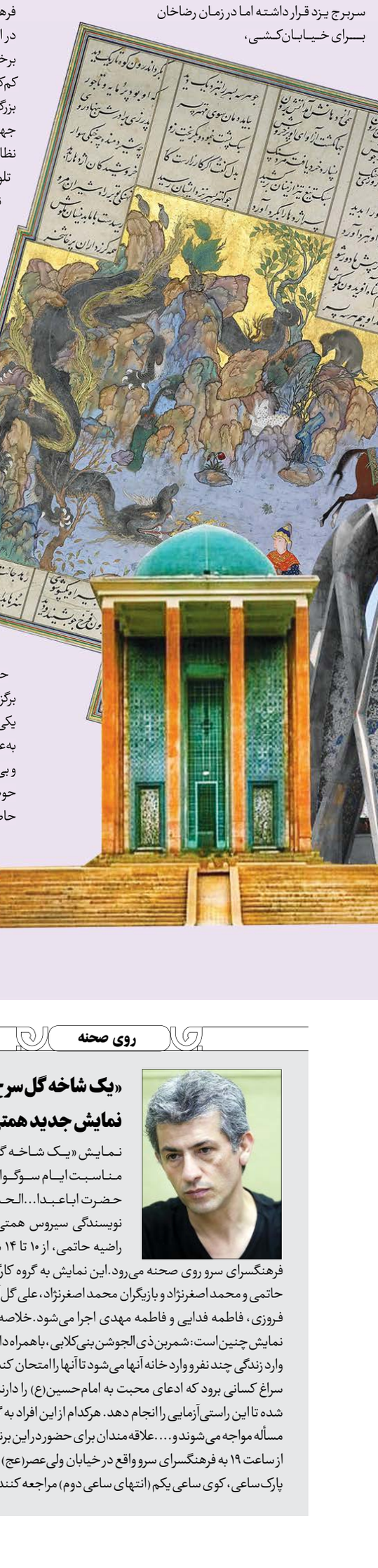
«بحرطویل عامیانه و بحرطویل سرایان» آخرین اثری است که از این پژوهشگر ادبیات و فرهنگ عامه ایران منتشر می‌شود. معرفی او و مسلم نادعلی‌زاده در این کتاب از بحرطویل، از این قرار است که این قالب عامیانه فارسی از گونه‌ها و قالب‌های شعری برساخته شاعران عامه‌سراست و با بحرطویل عروضی تفاوت دارد. این گونه شعری غالبا در حوزه ادبیات شفاهی مطالعه می‌شود و بیشتر در میان مردم رواج دارد. ذوالفقاری و نادعلی‌زاده، کتاب پیش‌رو را برای استفاده علاقه‌مندان به حوزه‌های تاریخ مطالعات ادبی و قالب‌های شعری و نیز کسانی که در ژانرشناسی ادبی پژوهش می‌کنند نوشته‌اند. / مهر

ادبیات پول درآورد

...ران؛ شاید وقتی دیگر!

گرفته نشده است. اما گردشگری ادبی چیست و شامل چه نوع اقداماتی است؟ سازمان جهانی گردشگری ملل متحد این تعریف را برای گردشگری ادبی ارائه کرده است: گردشگری فرهنگی، مسافرت مردم به سمت جاذبه‌های فرهنگی در مکانی غیراز محل سکونت آنها به قصد کسب تجربه و دانش به منظور پاسخگویی به نیازهای فرهنگی مانند مشارکت در رویدادهای فرهنگی و هنری، بازدید از میراث فرهنگی، نمایشگاه‌های فرهنگی و هنری و تماشای فیلم و تئاتر است. گردشگری ادبی از زیرشاخه‌های گردشگری فرهنگی و گردشگری میراثی محسوب می‌شود و از قرون ۱۸ و ۱۹ با توجه به گسترش مطالعات ادبی در اروپا شکل گرفت که هم نقشی در انتقال میراث ناملموس دارد و هم نقشی در ایجاد درآمد اقتصادی و ایجاد شغل.

مشارکت وارثان در درآمدزایی و ایجاد ارزش افزوده برای خانه‌های تاریخی و مکان‌های دارای ارزش ادبی می‌تواند در این زمینه راهگشا باشد. برای مثال آرامگاه وحشی بافقی، شاعر مشهور مکتب وقوع در کوی سربرج یزد قرار داشته اما در زمان رضاخان بـــرای خیـــابان‌کشی، تخریب شده و امروزه برای یادآوری خاطره شاعر، آرامگاهی نمادین در نزدیکی همان محل ساخته شده است. در سال‌های اخیر هم شاهد تخریب خانه پدری هوشنگ ابتهاج در رشت یا خانه پدری فروغ فرخزاد در تهران بودیم. شاید اگر اهمیت این مکان‌ها و تاثیرگذاری آن در جذب گردشگر و ایجاد ثروت برای وراث و نیز طراحان فضای شهری روشن بود، چنین سرمایه‌هایی از دست نمی‌رفت.

رسانه‌های جدید و گردشگری ادبی

توسعه گردشگری ادبی در همه جای جهان با همکاری رسانه‌های دیگر همراه بوده است. یکی از دلایل مهم این‌که ما در شناساندن شخصیت‌های ادبیات خود به جهانیان ناتوانیم این است که نتوانسته‌ایم از بستر رسانه به‌خوبی استفاده کنیم. یکی از اصلی‌ترین رسانه‌هایی که در جهان امروز می‌تواند به شناساندن شخصیت‌های ادبی و هنری و علمی کمک کند، سینما و تلویزیون است. این رسانه‌ها، محرک اصلی گردشگری ادبی در همه جای جهان است. تا زمانی که هری پاتر به فیلم تبدیل نشده و آثار نویسندگان مهم جهان به فیلم و اثر سینمایی تبدیل نشده بود، امکان بهره‌مندی از ظرفیت‌های ادبی آنها به‌طور کامل فراهم نشده بود. ما درباره مشاهیر ادبی و هنری و فرهنگی خود، آثار سینمایی بسیار اندکی ساخته‌ایم. سینمای ما در این زمینه به‌شدت کم‌کار بوده است. در همین روزها ما در مورد برخی شخصیت‌های فرهنگی کشور گزارش‌هایی نوشته‌ایم و به این کم‌کاری اشاره کرده‌ایم. عجیب نیست در سینمای ما هیچ تصویری از بزرگ‌ترین شاعران تاریخ ادبیات ایران که بی‌شک از قله‌های ادبیات جهان محسوب می‌شوند، نیست. فردوسی، خیام، سعدی، حافظ، نظامی و بسیاری از شاعران و ادیبان دیگر در سینمای ما (و در مرحله بعد تلویزیون ما) تصویر کمرنگی دارند و در موارد بی‌شماری اصلا تصویری ندارند. ضمن این‌که ما از آثار این نویسندگان بهره نمی‌گیریم تا ماده خامی برای ساخت فیلم سینمایی، انیمیشن، بازی، سریال تلویزیونی و... باشد. اگر گنجینه عظیمی چون داستان‌های اساطیری شاهنامه، حکایت‌های پندآموز مثنوی و بوستان، عاشقانه‌های نظامی و فخرالدین اسعد گرگانی و بسیار بسیار متون ارجمند ادبیات فارسی در اختیار هر کشور دیگری بود، چقدر آثار درخشان از این منابع پایان‌ناپذیر ادبی ساخته می‌شد و مردم جهان را با ادبیات ایران آشنا می‌کرد. اتفاقی که در کشور ما شوربختانه نیفتاده است. در همین زمینه باید از میراث بومی و محلی، ادبیات شفاهی و فولکلوریک و داستان‌های اقوام مختلف کشور نیز یاد کنیم که در این زمینه، ضعف جدی داریم.

رخدادسازی را فراموش نکنیم

نکته پایانی درباره گردشگری ادبی در ایران این است که ما از ظرفیت رخدادسازی در ادبیات به‌خوبی استفاده نکرده و نمی‌کنیم. در تقویم سالانه رسمی کشور ما روزهای بسیاری به نام شاعران و ادیبان و بزرگان نامگذاری شده است. اما این روزها، در رسمی‌ترین و بی‌جاذبه‌ترین حالت ممکن برگزار می‌شود. یکسری سخنرانی رسمی و احتمالا برگزاری دو سه نشست. سال گذشته قرار بود برای مقابله با تحرکات یکی از کشورهای همسایه درباره خاستگاه نظامی گنجوی مراسمی به‌عنوان هفته نظامی در ایران برگزار شود اما این مراسم چنان ضعیف و بی‌تاثیر برگزار شد که در پایان همه چیز تحت‌الشعاع سقوط یک نفر در حوض روغن موزه هنرهای معاصر واقع شد و بهره‌ای از آن همه تبلیغات حاصل نشد. به نظر می‌رسد در این زمینه نیاز به یک تغییر رویه و رویکرد و پیش‌بینی مراسم و برنامه‌های جذاب، شاد و مورد پسند مردم داریم. در این زمینه ظرفیت مردمی در فضای مجازی می‌تواند به کمک بیاید و در مردمی کردن مراسم و رخدادهای ادبی کمک کند. ضمن این‌که باید به فکر رخدادهای جدید و مناسبت‌های مختلف و تازه هم باشیم تا بتوانیم از این ظرفیت استفاده به روزتر و بهتری کنیم.

نگاه

برخی از مکان‌ها یا ظرفیت‌های گردشگری ادبی در ایران که می‌توان برای تقویت، احیا یا استفاده از آنها برنامه ریزی کرد:

تهران
- **خانه‌ها و موزه‌ها:** موزه نادر ابراهیمی در اراضی عباس‌آباد، خانه نیما، سیمین دانشور و جلال آل‌احمد، ملک‌الشعرای بهار، مهدی اخوان ثالث و ... گورستان ظهیرالدوله: آرامگاه شاعران و هنرمندانی چون ملک‌الشعرای بهار، رهی معیری، فروغ فرخزاد، ایرج میرزا و ...
- **آرامستان ابن بابویه:** آرامگاه میرزاده عشقی، علامه دهخدا، دکتر محمدمهدی فولادوند، سیداشرف‌الدین حسینی‌گیلانی و ...
- **حرم حضرت عبدالعظیم:** آرامگاه قاآنی شیرازی، علامه محمد قزوینی، عباس اقبال آشتیانی، بدیع‌الزمان فروزانفر، وحید دستگردی، ادیب نیشابوری و...
- **بهشت زهرا (س):** قطعه نام‌آوران یا هنرمندان بهشت زهرای تهران. آرامگاه بسیاری از شاعران و ادیبان مانند سیدحسن حسینی، نادر ابراهیمی، فریدون مشیری، عمران صلاحی، امیرحسین فردی، دکتر محمدتقی دانش‌پژوه، شاهرخ مسکوب، عبدالحسین زرین‌کوب، عباس زریاب خویی، منوچهر احترامی و...

البرز
- **امامزاده طاهر:** آرامگاه شاعران و نویسندگانی چون م. آزاد، احمد محمود، احمد شاملو، هوشنگ چالنگی و ...

مازندران
- خانه و آرامگاه نیما یوشیج در یوش، آرامگاه بیژن الهی در روستای نیچده نو، آرامگاه سلمان هراتی در تنکابن

گیلان
- آرامگاه محمد معین و آرامگاه بیژن نجدی در بقعه شیخ زاهد گیلانی

زنجان
- آرامگاه حسین منزوی

خراسان
- **توس:** آرامگاه فردوسی اخوان ثالث و محمدرضا شجریان و شاعران و ادیبان مدفون در فضای بیرونی آرامگاه مانند عماد خراسانی، محمد قهرمان، ذبیح ا.. صاحبکار، احمد کمال‌پور و ...
- **نیشابور:** آرامگاه خیام، آرامگاه عطار، آرامگاه حیدر یغما، آرامگاه پرویز مشکاتیان، آرامگاه کمال‌الملک
- **سبزوار:** آرامگاه حمید سبزواری و ملاهادی سبزواری
- **بیرجند:** آرامگاه نزاری قهستانی

اصفهان
- تخت فولاد اصفهان، آرامگاه سهراب سپهری در مشهد اردهال، آرامگاه محتشم کاشانی در کاشان، آرامگاه مجد همگر در منطقه وزیرنشان اصفهان، خانه تاریخی سرورعظم باکوچی متخلص به سپیده کاشانی درکاشان، مقبره صباحی بیدگلی در امامزاده حسین آران و بیدگل

قم
- آرامگاه پروین اعتصامی در حرم حضرت معصومه و آرامگاه سروش اصفهانی

سمنان
- **شاهرود:** آرامگاه بایزید بسطامی، آرامگاه خرقانی و مقبره ابن یمین فرومدی در دهستان فرومد در شرق شاهرود
- **دامغان:** آرامگاه خشتی منسوب به منوچهر دامغانی

بوشهر
- آرامگاه منوچهر آتشی، مرقد شیخ حسین چاه‌کوتاهی

کرمان
- آرامگاه شاه نعمت‌ا... ولی در شهر ماهان
- **آرامستان هنرمندان کرمان:** مشاهیری چون ارفع کرمانی و فواد کرمانی در آن مدفون هستند
- خانه پدری باستانی پاریزی که به خانه فرهنگ و هنر باستانی تبدیل شده است

آذربایجان شرقی
- **مراغه:** آرامگاه اوحدی مراغه‌ای
- **تبریز:** مقبره‌الشعرای تبریز، خانه استاد شهریار و خانه پروین اعتصامی

آذربایجان غربی
- آرامگاه شمس تبریزی در خوی

فارس
- **شیراز:** آرامگاه سعدی، آرامگاه حافظ و آرامگاه اهلی شیرازی، فریدون توللی، دکتر مهدی حمیدی شیرازی، رسول پرویزی، لطفعلی صورتگر و فرصت شیرازی در حافظیه، آرامگاه خواجوی کرمانی، آرامگاه سیبویه در محله سنگ سیاه، آرامگاه وصال شیرازی در حرم حضرت شاهچراغ
- **کازرون:** آرامگاه نصرا... مردانی

خوزستان
- مزار دکتر قیصر امین‌پور در گتوند

کهگیلویه و بویراحمد
- آرامگاه حسین پناهی در شهر سوق

همدان
- **همدان:** آرامگاه باباطاهر و آرامگاه عارف قزوینی در محوطه آرامگاه بوعلی سینا
- **تویسرکان:** آرامگاه رضی آرتیمانی بر فراز تپه «همینه» روستای آرتیمان

قزوین
- خانه عارف قزوینی در محله حمدا... مستوفی قزوین

یزد
- **یزد:** خانه فرخی یزدی در بافت تاریخی یزد و آرامگاه مهدی آذریزدی
- **اردکان:** آرامگاه بهجتی شفق

گلستان
- آرامگاه کاووس بن وشمگیر در گنبدکاووس

درنگ

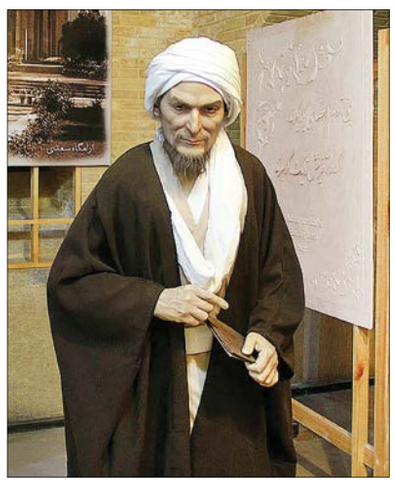
میان گردشگری و ادبیات در ایران فاصله افتاده است

آرش نورآقایی
کارشناس حوزه گردشگری

ما در زمینه گونه‌های مختلف گردشگری ممکن است ظرفیت بسیاری داشته باشیم ولی در این داستان خاص، ظرفیتی ویژه داریم؛ چرا که معتقدم ادبیات بخش عمده‌ای از دانش ایران را به دوش کشیده‌است. ما اگر سراغ فلسفه، منطق یا بسیاری از مبانی عرفانی و حتی اگر سراغ علم برویم، می‌بینیم شاعران و ادیبان ایرانی در این حوزه‌ها پیشتاز بوده‌اند. بسیاری از شاعران ایران، هم دانشمند بوده‌اند و هم شعر می‌گفته‌اند و زبان ادبیات و شعر در ایران، زبان ترویج علم هم بوده‌است. شاید این امر در همه کشورها وجود داشته باشد اما در ایران به نظر می‌رسد این مسأله مصداق بیشتری دارد.

داستان این است اگر بخواهم ضعف در گردشگری ادبی را در یک جمله آسیب‌شناسی کنم، باید به آسیبی اشاره کنم که آن را می‌توان به دیگر حوزه‌های گردشگری در کشور نیز توسعه داد. بحث در این است کسانی که در حوزه گردشگری فعالند، با دیگر صنایع و هنرها ارتباط چندانی ندارند. برای مثال شما نمی‌بینید اهالی گردشگری نمی‌نشینند با مهندسان جلسه بگذارند، شاید سؤال این باشد که ضرورت چنین نشست‌هایی چیست؟ ضرورت این است گردشگری یک دانش و یک صنعت فرابخشی است. ما در گردشگری با صنعت بیمه، صنعت هتلداری، با صنعت حمل‌ونقل، با صنعت بانکداری و... سرو کار داریم و این باعث شده است دیگر گردشگری را یک صنعت میان‌بخشی محسوب نکنند، بلکه آن را یک صنعت فرابخشی به شمار بیاورند. وقتی می‌گوییم میان‌بخشی یا فرابخشی به این معناست است که باید فرابخشی به این صنعت پرداخت و مشکلاتش را حل کرد. من بارها در نوشته‌ها و سخنرانی‌هایم گفته‌ام ما امروز به این دلیل نمی‌توانیم تولید محتوا کنیم که نمی‌دانیم در گذشته به چه زیبایی تولید محتوا می‌کرده‌ایم. ما ۴۰۰ سال پیش متنی داریم متعلق به دوران صفویه که به زیبایی واکینگ تور یا تور پیاده‌روی بازار اصفهان را توصیف کرده‌است و ما چون این بستر را نمی‌شناسیم و نمی‌توانیم از آن مهارت‌ها استفاده کنیم، نمی‌توانیم تولید محتوا هم بکنیم. ما نمی‌توانیم گیم یا بازی درست کنیم؛ چون مصادیق دارای ارزش میراث فرهنگی موجود در ادبیاتمان را نمی‌شناسیم. ما نمی‌توانیم رستم را به یک بازی تبدیل کنیم، این همه سردار و پادشاه و شخصیت‌های مهم در اساطیر و داستان‌های‌مان داریم اما نمی‌توانیم هیچ‌کدام را به محصولات سرگرمی تبدیل کنیم. ما تا به حال یک فیلم درباره سعدی نساخته‌ایم یا درباره شخصیتی به عظمت بوعلی تنها سال‌ها قبل یک سریال تلویزیونی ساخته‌ایم. استحقاق ادبا، شعرا و شخصیت‌های بزرگ ما خیلی بیش از اینهاست.

روی صحنه

«یک شاخه گل سرخ» نمایش جدید همتی

نمایش «یک شاخه گل سرخ» به مناسبت ایام سوگواری شهادت حضرت اباعبدا...الحسین(ع)، به نویسندگی سیروس همتی و کارگردانی راضیه حاتمی، از ۱۰ تا ۱۴ شهریورماه در فرهنگسرای سرو روی صحنه می‌رود. این نمایش به گروه کارگردانی راضیه حاتمی و محمد اصغرنژاد و بازیگران محمد اصغرنژاد، علی گل‌آقایی، فرانک فروزی، فاطمه فدایی و فاطمه مهدی اجرا می‌شود. خلاصه داستان این نمایش چنین است: شمربن ذی‌الجوشن بنی‌کلابی، باهمراه داشتن لیستی، وارد زندگی چند نفر و وارد خانه آنها می‌شود تا آنها را امتحان کند. او قرار است سراغ کسانی برود که ادعای محبت به امام‌حسین(ع) را دارند. شمر مامور شده تا این راستی‌آزمایی را انجام دهد. هرکدام از این افراد به گونه‌ای با این مسأله مواجه می‌شوند و.... علاقه‌مندان برای حضور در این برنامه می‌توانند از ساعت ۱۹ به فرهنگسرای سرو واقع در خیابان ولی‌عصر(عج)، ضلع شمالی پارک ساعی، کوی ساعی یکم (انتهای ساعی دوم) مراجعه کنند. / جام جم

تئاتر

افرادی که سرکار خود نبودند

داوود نامور، کارگردان تئاتر و رئیس عمارت نوفل‌لوشاتو با بیان این‌که در بخش خصوصی انجمنی به‌نام انجمن تماشاخانه‌های خصوصی وجود دارد که به‌طور معمول در حل مشکلات حقوقی تا حد امکان به اهالی هنر کمک می‌کند، گفت: البته در آخرین انتخابات این انجمن که دو سال پیش انجام شد، افرادی انتخاب شدند که متاسفانه سر کار خود نبوده و عملا تاثیرگذاری این نهاد را کم‌رنگ کرده‌اند. وی افزود: متاسفانه بعد از غیبت اعضای اصلی انجمن صنفی تماشاخانه‌داران خصوصی این جلسات و حل مشکلات از هم پاشید و مشکلات بدون راه‌حل باقی ماند. البته به‌تازگی گفت‌وگوهایی صورت گرفته تا بتوانیم بار دیگر شاهد برگزاری این نشست‌ها و حل مشکلات در بخش خصوصی باشیم. وجود یک مشاور حقوقی بدون شک می‌تواند مشکلات اهالی تئاتر را بسیار کم و از حضور و رجوع آنها به دادگاه‌ها جلوگیری کند. مشاوره یک فرد آگاه به مسائل حقوقی و قضایی می‌تواند در صورت بروز مشکلات بهترین راهکار و کم‌هزینه‌ترین آنها را به هنرمند پیشنهاد دهد. / میزان

نگاره

دیوارنگاره در هفته دولت

همزمان با هفته دولت دیوارنگاره میدان ولی‌عصر(عج) با شعار «دولت مردم» و طرحی از خانه طراحان انقلاب اسلامی رونمایی شد. طراحی این دیوارنگاره با شعر «ثمر دارد به میدان‌ها رسیدن/ شنیدن کی بود مانند دیدن» در میدان ولی‌عصر(عج) تهران نصب شده است.